

IV kadencja

Odpowiedź podsekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych - z upoważnienia prezesa Rady Ministrów -**na interpelację nr 7983****w sprawie uczestnictwa Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w misjach w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych**

Szanowny Panie Marszałku! W odpowiedzi na interpelację Pana Posła Józefa Gruszki (pismo nr SPS-0202-7983/04 z dnia 10 sierpnia 2004 r.) w sprawie wzajemnych zobowiązań finansowych między RP a ONZ przekazuję następujące stanowisko.

1. Łączne zadłużenie RP do czterech budżetów Organizacji Narodów Zjednoczonych - wg stanu na dzień 1 sierpnia 2004 r. - wynosi 20 390 438 USD. I tak, do budżetu regularnego (tj. podstawowego) - 9 097 525 USD; do budżetu operacji pokojowych - 9 887 054 USD; do budżetów Trybunałów Karnych dla byłej Jugosławii oraz Rwandy - łącznie 1 310 506 USD oraz do utworzonego w 2002 roku tzw. Capital Master Plan (fundusz remontowy Kwatery Głównej ONZ w Nowym Jorku) - 95 353 USD. Powyższe kwoty obejmują również zaległe od 2001 r. w poszczególnych budżetach płatności.

Stopniowe narastanie od roku 2001 naszego zadłużenia wobec ONZ wystąpiło z dwóch powodów:

- niewystarczających środków finansowych z budżetu państwa przyznawanych w ostatnich latach Ministerstwu Spraw Zagranicznych na ten cel, np. w roku 2001 otrzymane przez MSZ środki wystarczyły na pokrycie zobowiązań wobec Organizacji w 70%. W latach następnych sytuacja w tym zakresie znacznie pogorszyła się. W roku 2002 pokryliśmy zobowiązania tylko w 45%, a w 2003 r. - jedynie w 39%. Stąd skumulowane w okresie 4 lat zadłużenie osiągnęło obecnie tak wysoki poziom;

- rosnących zobowiązań finansowych RP wynikających ze wzrostu budżetów organizacji i tym samym składek; przy czym wzrost naszej składki dodatkowo spowodowany był rosnącym PKB i ogólną poprawą naszej sytuacji gospodarczej, co stanowi główne kryterium obciążeń finansowych państwa członkowskiego na rzecz organizacji. Dla przykładu podam, iż tegoroczna składka do budżetu regularnego ONZ w porównaniu z rokiem 2000 - wzrosła ponad trzykrotnie; przed czterema laty nie przekraczała kwoty 2 mln USD, a dzisiaj (w latach 2004-2005) wynosi 6,76 mln USD. Podobnie w ostatnim czasie wzrosła nasza składka na operacje pokojowe (prawie czterokrotnie).

2. Aktualnie ONZ winna jest Polsce kwotę 1 779 200 USD z tytułu naszego udziału w następujących operacjach pokojowych:

- UNTAC (w Kambodży, kwota 1 068 200 USD za okres 1992-1993);
- UNIFIL (w Libanie, kwota 46 600 USD za lata 1992-1995);
- UNDOF (w Syrii i Izraelu, kwota 664 300 USD, za okres 1999-2002).

3. Od 1990 r. polskie kontyngenty wojskowe uczestniczyły lub nadal uczestniczą w następujących operacjach pokojowych ONZ:

Odpowiedź na interpelację w sprawie uczestnictwa Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w misjach w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych

- UNDOF (czynna od 1974 r.);
- UNTAG (w Namibii w latach 1989-1990);
- UNIFIL (czynna od 1992 r.);
- UNTAC (czynna w latach 1992-1993);
- UNPROFOR/UNCRO (operacja w b. Jugosławii, czynna w latach 1992-1995);
- UNMEE (w Etiopii i Erytrei w latach 2000-2001).

Według danych Ministerstwa Obrony Narodowej za udział w wymienionych operacjach ONZ zapłaciło Polsce kwotę 198 740 900 USD oraz przekazało sprzęt techniczny o wartości 1 332 100 USD. Tak więc łącznie otrzymaliśmy z ONZ ponad 200 mln USD. Do zapłaty przez ONZ pozostała jeszcze wspomniana w pkt 2 kwota 1 779 200 USD, co stanowi zaledwie 0,8% płatności już zrealizowanych przez organizację. Oprócz kontyngentów wojskowych Polska od 1988 r. kieruje do misji pokojowych ONZ również obserwatorów, którzy otrzymują diety bezpośrednio od organizacji. Z tytułu służby polskich żołnierzy w charakterze obserwatorów wojskowych ONZ Polska nie uzyskuje żadnych dodatkowych wpływów.

4. Próby kompensacji wzajemnych zobowiązań finansowych państw członkowskich i ONZ podejmowane były już w końcu lat dziewięćdziesiątych przez szereg państw angażujących w istocie najwięcej ludzi i sprzętu do operacji pokojowych w ostatnim dwuzestoleciu i którym ONZ winna jest z tego tytułu wiele milionów dolarów (m.in. Pakistan, Indie, Bangladesz). Wysiłki tych państw jednakże nie powiodły się. Okazało się bowiem, że takie rozliczenia są, z przyczyn proceduralnych, niemożliwe. Budżety regularny oraz operacji pokojowych ONZ są od siebie całkowicie niezależne. Wpłaty państw do obu budżetów odbywają się na podstawie różnych tytułów oraz innej skali składek. Do pełnego obrazu trudności należy dodać utrzymujący się już od wielu lat brak gotówki w kasie operacji pokojowych z powodu ogromnego zadłużenia wielu państw członkowskich. W ub.r. zadłużenie państw z tego tytułu przekroczyło kwotę 1 mld USD. W tej sytuacji Organizacja nie ma możliwości pełnej spłaty swego zadłużenia. Dotyczy to zwłaszcza wcześniejszych operacji, gdyż w zakresie obecnie funkcjonujących - zwrot kosztów następuje w zasadzie terminowo. Zdaniem Sekretariatu ONZ ewentualne dokonanie obecnie kompensacji wzajemnych zobowiązań pozbawiłoby organizację środków na bieżące utrzymanie czynnych operacji pokojowych, a tym samym spowodowałoby paraliż działalności, szczególnie w dziedzinie utrzymania pokoju i bezpieczeństwa. Sytuacja zmieni się, kiedy znaczna część państw-dłużników, które na te operacje z różnych względów nie płacą, ureguluje swoje zaległe zobowiązania.

5. Jeżeli porównamy kwoty zaległości RP w stosunku do ONZ (ponad 20,3 mln USD) oraz zaległych płatności ONZ wobec Polski (1,779 mln USD), to nasuwa się stwierdzenie, iż nie ma "palącego" problemu zaległości płatniczych ONZ wobec Polski, natomiast jest problem, i to poważny, naszego łącznego ponad 20-milionowego (w USD) zadłużenia wobec tej organizacji. Dlatego też kierowany przeze mnie resort podejmował i nadal podejmuje aktywne działania zarówno na forum rządowym, jak i parlamentarnym w celu uzyskania środków budżetowych pozwalających na likwidację zadłużenia oraz na pełne regulowanie naszych bieżących zobowiązań finansowych z tytułu członkostwa Polski w Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz innych organizacjach międzynarodowych. Celowi temu służy również nasza niedawna inicjatywa na forum Komisji Spraw Zagranicznych Sejmu RP idąca w kierunku rozwiązania systemowego, a więc wyodrębnienia w budżecie państwa pozycji: "składki na rzecz organizacji i struktur międzynarodowych". Inicjatywa ta spotkała się z pełnym poparciem Komisji.

Chciałbym również zapewnić, że Ministerstwo Spraw Zagranicznych nie ustanie w wysiłkach na forum ONZ, aby doprowadzić do pełnej refundacji należności z tytułu udziału naszych żołnierzy i sprzętu w operacjach pokojowych ONZ.

Z wyrazami szacunku

26.10.2023, 18:03

Odpowiedź na interpelację w sprawie uczestnictwa Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w misjach w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych

Podsekretarz stanu

Bogusław Zaleski

Warszawa, dnia 31 sierpnia 2004 r.